

KONKURSITÖÖ Hea kool kui väärtuspõhine kool

Türi Põhikool, Järvamaa

Analüüsi koostas: Ülle Tammela (õppealajuhataja) koostöös kolleegidega

Kooli missioon

Türi Põhikool pakub õpilastele haridust, mis toetab nende isikupärast jõukohast arengut.

Türi Põhikoolis omandatakse haridust turvalises, lapsesõbralikus, õppimist motiveerivas ja õppija võimeid arvestavas õpikeskkonnas.

Türi Põhikool kujundab positiivse hoiakuga, õpihimulist, elus toimetulevat, ühiskonda ja traditsioone väärtustavat inimest.

Türi Põhikool on hea partner õpilastele, lapsevanematele, kooli omanikule ja kogukonnale.

Kooli visioon

Türi Põhikool on traditsioone ja järjepidevust kujundav arengukeskkond, kus õpitakse olema teadmishimuline, loov ja ennast ning teisi väärtustav inimene.

Türi Põhikooli põhiväärtused

Tahame õppida ja areneda

Ühendame rõõmud ja jagame mured

Rõhutame algatust, loovust ja oma tee otsinguid

Ise loome turvalise ja sõbraliku keskkonna

Pühendume eesmärkide saavutamisele

Õhutame õhinaga õppima

Hindame otsustusvõimet ja vastutustunnet

Imetleme isikupärasust ja omanäolisust

Kaasajastame ja kujundame oma ümbrust

Oleme loodussõbralikud ja ettevõtlikud

Oleme hoolivad koostööpartnerid

Loome traditsioone ja hoiame järjepidevust

Türi Põhikooli sünniaeg on 1. september 2011. Koolis õpib hetkel 516 õpilast. Õppetöö toimub kahes hoones: algklasside majas (1924.a) ja suures majas (1970. a). Kool on noor ja loob alles oma traditsioone. Kokku on saanud inimesed, kellel on huvitavad ja erinevad ideed. Õpetajate kollektiiv on aktiivne, uuendusmeelne, teotahteline ja koostööaldis.

VALDKOND: ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ

1. Kooli personal töötab selle nimel, et selgitada välja iga õpilase individuaalsed vajadused ning arvestatakse nendega õppe- ja kasvatustöös.
2. Tunniväline tegevus on läbimõeldud.
3. Tegeldakse teadliku väärtuskasvatusega.

Aspekt 1. Kooli personal töötab selle nimel, et selgitada välja iga õpilase individuaalsed vajadused ning arvestatakse nendega õppe- ja kasvatustöös.

Türi Põhikool on uuendusmeelne kool, kus on hea õppida ja õpetada, kus antakse alus elukestvaks õppeks. Meie õpetajad on uudsetele ideedele avatud, oma tegevuses lähtuvad kaasaegsetest õpistrateegiatest ja mõistavad hariduselus toimuvaid muutusi. Õpetajad väärtustavad õppimist ning õppe- ja kasvatustöö protsessi parendamise põhimõtteid, selleks osaletakse erinevates hariduslikes projektides ja kirjutatakse neid ise. Türi Põhikooli õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on luua igale õpilasele võimalus saada oma võimetele vastav hea haridus. Õpilasele tagatakse vajadusel logopeedi, eripedagoogi, psühholoogi, abiõpetaja, õpiabiõpetaja, tugiisiku, HEV koordinaatori ja sotsiaalpedagoogi teenus.

- Kord nädalas toimub eelkool, eesmärk on lastel tutvuda kooli ja õpetajatega. Õpetajad tutvuvad õpilastega, tunde külastavad ka tugispetsialistid ja koostöö käigus selguvad õpilaste individuaalsed vajadused. Eelkooli ajal on õpilaste vanematele erinevad loengud, keraamikaring ja võimalus vestelda juhtkonnaga. Igal aastal külastavad tulevased 1. klasside juhatajad ja 1. klasside õpetajad lasteaeda. Ühises vestlusringis antakse lasteaiale tagasisidet kooli tulnud õpilastest ja saadakse soovitusi uute koolitulevate õpilaste individuaalsete vajadustega arvestamiseks.
(<http://www.tyripk.ee/index.php/oppetoo/eelkool>)
- Türi Põhikoolis on koostatud hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamise põhimõtted ja on välja töötatud tugisüsteem õpilastele, kelle areng vajab erilist tähelepanu ja toetust. HEV koordinaator ja õppealajuhataja teevad koostööd klassijuhataja, aineõpetaja ja tugispetsialistidega, määratledes HEV õpilased. Õpilase arengu kohta koostatakse individuaalsuse kaart. Aineõpetajad on esimesed õpilase vajaduste märkajad ja toetajad. Õpilase arengu toetamiseks kasutatakse õppe kestel kujundavat hindamist, mis keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega ning õppetöö individualiseerimisele. Õpiraskustega õpilastele on toeks õpiabitunnid ja vajadusel rakendatakse individuaalset õppekava õpilastele, kellel on õpiraskused, kes on andekad või pikemat aega puudunud. Koolis on kaks klassi lihtsustatud õppekavaga õpilastele, üks ühele õpe, koosõppeklass ning kaks väikeklassi, kus õpivad õpilased, kellel on autismispektri häire, aktiivsuse- ja tähelepanuhäire või sõltuvushäire. Kord nädalas käib koos HEV koordinaatori juhtimisel tugispetsialistide ümarlaud, kus arutatakse läbi tegevused probleemsete

õpilastega. Lisaks saavad kokku HEV koordinaatori juhtimisel kooli õppe- nõustamiskomisjon, kus leitakse õpilasele õige tugimeede, nõustatakse õpilast ning lapsevanemat. Õpilase abistamiseks ja nende individuaalsusega arvestamiseks rakendatakse ainekonsultatsioone, kohustuslikke konsultatsioone, koostöövestlusi, arenguestlusi, individuaalset õppekava, pikapäevarühma, tunnirahuklassi, koosõppeklassi, õpiabitunde, tunnikülastuslehte.

(<http://www.tyripk.ee/images/failid/hev1.pdf>)

- Õpilaste individuaalsuse arvestamiseks toimuvad HEV laste osas koostöövestlused, mis toetavad õpilase eneseanalüüsi ning suurendavad õpilase vastutust oma õpitulemuste ja käitumise eest koolis. Koostöövestlustesse on kaasatud ka lapsevanemad, et ühtlustada kodu ja kooli nägemust õpilase arengust. Koostöövestlustel osalevad õpilane, lapsevanem, klassijuhataja ja vajadusel aineõpetajad või tugispetsialist. HEV koordinaator peab arvestust tulemuslikkuse üle – jälgitakse, kas läbiviidud koostöövestluse tulemusel on õppimises ja käitumises edusamme. Õppetöö kokkuvõttes kajastatakse ka HEV laste õppetöö areng.

Koostöövestlusi peame ka vastavalt sisulisele vajadusele (käitumisraskused, koolikiusamise juhtumid, ajutised õpiprobleemid jm). Lisaks koostöövestlustele viivad klassijuhatajad läbi igal õppeaastal arenguestlusi. E-koolis on õppealajuhatajal võimalik jälgida läbiviidud arenguestluste arvu. Õpetajate eneseanalüüsis (iga õppeaasta lõpus kohustuslik) tuuakse välja ka arenguestluste arv ja üldistatud tulemused. Eneseanalüüsi monitorib põhjalikult õppealajuhataja ning annab neist tagasisidet kollektiivile.

Andeka õpilase arengu toetamiseks on koolis järgmised võimalused: diferentseeritud õpe matemaatikas, osalemine olümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel. Soodustame ja toetame õppimist Tartu Ülikooli Teaduskoolis (kool maksab osalemistasu). Meie kooli õpilased osalevad Tartu Ülikooli füüsikaõpikojas ja humanitaariaõpikojas. „Andekad koolis“ on Türi Põhikooli koolisisene projekt, mis koosneb erinevatest tegevustest: niinimetatud “Andekate töötoad” (III kooliastme andekad valmistavad ette töötoad I kooliastmele), mäng „Vaimukas viisik“ (5.-9. klassi andekad saavad teha ühistes võistkondades koostööd ja lahendada praktilisi ülesandeid), „Öökulliakadeemia“ (just matemaatikahuviliste 5.-6. klasside õpilastele suunatud sündmus – tegevused on põnevuse lisamiseks viidud hilisele ajale – toimub nn öölaagrina) (<http://www.tyripk.ee/index.php/1233-oeokullide-retk-tartumaale>) , “Andekate päev“, „Pähklikool“ jne. Tegevused on välja mõeldud õpilaste ja õpetajate koostöös, et õppimine oleks koolis põnevam ning seotud loovainete, eesti keele, matemaatika, loodusainete ja võõrkeeltega.

Kool soovib III kooliastme õpilasi suunata tegelema I kooliastme õpilastega, et andekad saaksid nn edasi õpetades ka väljundi. Lisaks oli algselt soov

parandada õpilaste omavahelist läbisaamist ja hoolivust kogu kooli lõikes. Seoses haridusreformiga oli koolis tunda pingestatust kogu kooli osas. Projekti „Tagasi kooli“ raames on klassid klassijuhataja motivatsioonikirjade alusel saanud võimaluse tutvuda Tallinna Tehnikaülikooli õppimisvõimalustega, näiteks Tarkuse retked „Tuleviku tehnoloogia – minu leiutised muudavad maailma“, „Matemaatika meie igapäevategemistes ja tulevikutehnoloogias“ ja „Teeme tuleviku uueks - loodus- ja täppisteadused muutuvad maailmas“. Alates sellest õppeaastast toimuvad koolisisesed aineolümpiaadid 1.- 9.klassini. (

<http://www.tyripk.ee/index.php/oppetoo/toeoe-andekatega>)

- Õpilase arengu toetamiseks ja tema individuaalsusega arvestamiseks kasutame õppimist toetavat hindamist. 1. klassides puudub numbriline hindamine. 2014/2015. õppeaastal pöörab Türi Põhikooli kollektiiv enam tähelepanu õpilaste enesehindamisoskuste arendamisele ning adekvaatse enesehinnangu ja minapildi kujunemisele. Soovime, et meie õpilased õpiks tundma ja hindama ennast, oma võimeid ja oskusi. Tahaksime, et meie õpilased ka ise jälgiksid oma õppetööd, seaksid reaalseid eesmärke ja vastutaksid nende täitmise eest. Alustame enesehindamisoskuste kujundamist samm-sammult, I kooliastmes läbi mängu. II ja III kooliastmes on õpetajad katsetanud autonoomset õpet nii eesti keeles kui matemaatikas, kus õpilane arendab iseseisva töö oskust, õpib koostama töökava, planeerima oma aega, vastutuse võtmist ja jagamist.
- Toetame oma õpilasi karjääriplaneerimisel, teavitame neid hariduse ja tööturu võimalustega, püstitame koos eesmärke ja kavandame tegevust nende eesmärkide saavutamiseks. Selleks valmis Türi Põhikoolil Töömaailma kava. Kõiki kooliastmeid läbiv töömaailma tutvustus loob süsteemse lähenemise karjääriplaneerimisele ja -nõustamisele. Õpilaste teadlikkuse tõstmine läbi erinevate ametite tutvustamise suurendab laste toimetulekuvõimet ja arusaama töö olemusest (Lisa 1). Tunnivälise tegevuse käigus toimuvad projektipäevad koolis, õppekäigud, kutsepäevad ettevõtetes toetamaks karjääriotsuste tegemist. Õppekäigud ettevõttesse planeerime koostöös kooli ja ettevõttega. Meie kooli õpilased on neli aastat järjest 100% läinud kõik edasi õppima.

Parendustegevus: Nii I kui III kooliastme õpilaste väga positiivne tagasiside pani mõtlema sellele, et võimalusel võiks andekate töötubasid korraldada rohkemates õppeainetes. Kui laps õpetab ja juhendab teist last, siis õpib ta ka ise kõige rohkem sellest tegevusest.

Aspekt 2. Tunniväliline tegevus on läbimõeldud.

Huvitegevuse peamiseks eesmärkideks on õppetöö toetamine, õpilastes loova mõtlemise, omaalgatuse arendamine ja enesehinnangu tõstmine. Mitmekesine huvialategevus aitab igaühel selgusele jõuda oma tugevates külgedes ja arendab

sotsiaalseid oskusi. Koolis toimuvatest üritustest võtavad õpilased aktiivselt osa. Ka hariduslike erivajadustega laste puhul on kooli huvitegevuslik pool oluline, nii leiab õpilane üles enda tugevad küljed, õpib neid rakendama ja kasutama.

- 2013/2014. õa oli Türi Põhikoolis erilise tähelepanu all õppekava läbiv teema „Tervis ja ohutus“, seda nii loengute kui ka praktilise ennetustegevuse vormis. Osalesime Tervise Arengu Instituudi poolt läbiviidaval Suitsuprii klassi võistlusel edukalt kuue klassiga. Ettekandega „Ära suitseta, kopsuvähk tapab!“ esines koolis Hanno Egipt. Loengus kasutas ta mitmeid šokeerivaid pilte ja näitas klippe, suunates tähelepanu sellele, mis on tubaka tarbimise tagajärjed. Koolis käis külas Kaspar Mägi ja Eesti Karskusliidu esimees Lauri Beekmann. Kaspar Mägi rääkis õpilastele oma loo, mis aheldas ta 2001. aastast pärast ränka avariid ratastooli. Lauri Beekmann andis ülevaate alkoholi mõjust ja rollist inimese tervisele, tuues välja mitmeid erinevaid uuringute tulemusi maailmas. 9. klassidega viis Märt Treier läbi noorte riskikäitumise ennetamise koolituse „Georgi ja Kaspari lugu“. Loengu käigus käsitleti seadusandlust, vastutust, seost väärteto ja tagajärgedega. Koolis toimusid liikluspäevad „Kõik liiklevad“ ja „Ära unusta helkurit“. Õppeaasta jooksul töötas huviring „Vigurivänt“ ja õpilastel oli võimalus sooritada jalgratturiekksam. 9. klassidega vestles Kaitseressursside ameti peaspetsialist Janno Isati kaitseväest ja ajateenistusest ning Ulvar Kuningas Punase Risti esindajana viis läbi esmaabi õppusi. Meie kooli hoolekogu liige ja Eesti Seksuaaltervise Liidu koolitaja Asta Olonen on läbi viinud seksuaalkasvatuse loenguid III kooliastme klassidele. Läviva teema „Tervis ja ohutus“ elluviimisel on väga suur abi kõigile kooliõest Elle Tammest, kes samuti teeb klassidele kiirkursusi esmaabist (näiteks enne kevadisi matku ja loodusõppekäike). 4.-5. klassidele pidas loengu Tartu Kiirabi Esmaabi koolitaja Ene Mattus. Esmaabi koolitus algas põneva Bingoga, kus õpilased pidid leidma kaasõpilase, kes teadis etteantud küsimustele vastuseid. Seejärel räägiti, milline on esmaabi ussi hammustuse, teadvuseta oleku, puugi, mesilase nõelamise, põletuse (päikesepõletuse), ninaverejooksu korral; mida teha olukorras, kui keegi on endale midagi kurku tõmmanud või kui kellelgi on võõrkeha haavas. Tervist Edendava Koolina oleme loonud õppekava, mis loob noortele inimestele võimalused saada teadmisi ja eluks vajalikke oskusi. Õppekava peab silmas noorte vajadusi hetkel ja tulevikus, stimuleerib loovust, julgustab õppima. Kooli tervisenõukogu edendab tervislikku elustiili ja pöörab tähelepanu tervist mõjutavatele teguritele. Põhisuunaks on olnud ennetustöö, tervislike eluviiside propageerimine ning arendavad loengud, pööratud on tähelepanu töökeskkonnale ja vaimse tervise tähtsusele koolikeskkonnas. Kooli tervisepäevade ja muude spordiüritustega taotleme õpilaste terviseteadlikkuse arenemist, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamist ja enesega toimetuleku oskuste kujunemist. Türi Põhikool on liitunud „Tervist edendava kooli“ (TEK projektiga.) <http://www.tyripk.ee/index.php?start=32>)

- Sport on huvitegevuse lahutamatu osa, kehalise, vaimse ja moraalse kasvatuse terviksüsteem. Koolispordi juures on lähtekohtades selgelt esikohal õpilane ning tema heaolu ja oskuste arendamine. Sport aitab õpilasi eemal hoida halvast, pakub aktiivset puhkust ning vaheldust koolielule. Türi Põhikoolis on loodud võimalusi saamaks tasuta tegeleda spordiga, võimalus on osaleda kergejõustiku, pallimängude, uisutamise ja „Tähelepanu, start!“ treeningutel. „Tähelepanu, start!“ võistlussari on hea võimalus enda kooli reklaamimiseks, sest poolfinaal- ja finaalvõistlustest valmivad saated, mis kantakse üle televisioonis. Võistlussari pakub osavõtu- ja võistlusvõimalusi 1.-5. klassi õpilastele. Aastaid on Türi Põhikool olnud vabariigis „Tähelepanu, start!“ võistlustel esikolmikus. Edu saavutamiseks peab iga võistkonna liige allutama oma tahtmised ja soovid kollektiivi omadele, sest oluline on grupi tulemus. Head sportlikud tulemused on ka kergejõustikus. Eesti kergejõustiku meistrivõistlustelt sel õppeaastal toodi kooli mitu pronksmedalit ja kiiruisutamise „Kuldne 1500“ võistlustelt kuld-, hõbe- ja pronksmedalid (<http://www.tyripk.ee/index.php/sport>) . Eesti Olümpiakomitee andis Türi Põhikoolile tunnistuse kui sporti ja liikumisharrastust väärtustav õppeasutus.
- 2014/2015. õa pöörame suuremat tähelepanu läbivale teemale “Väärtused ja kõlblus”. Tugiõpilasiikumine T.O.R.E on olnud tegus ja vabariiklikult nähtav juba 4 aastat. Selgelt õpilaste sotsiaalsete oskuste parandamisele ja väärtuskasvatustele meetoditele keskenduv TORE on andnud oma näo ka koolile: korraldatakse sõbrunemist soodustavaid ühiseid klassiõhtuid vanuseastmete kaupa kuni 6 klassile korraga - alati saavad lapsed panna end proovile ka loovülesandega. Õpilasesinduses on TORE-liikmed ehk toredad algatajad ja neid suunatakse tegema üritusi, mis peavad silmas kooli põhiväärtusi. TORE on algatanud filmikonkursi FERDINAND, mis haarab kogu kooli - 2. juunil toimub koolil traditsiooniline filmipäev - tänapäeva õpilane saab selged sõnumid audiovisuaalsel teel hästi kätte (2015. a teemad: “Põhjus ja tagajärg”, “Ma tahan sulle öelda, et ...”, “Sõda ja rahu koolis”). Türi Põhikooli TORE ring on korraldanud ka vabariiklikku TORE aastakonverentsi ning alati osalenud vabariiklikus suvelaagris. Türi Põhikooli TORE ringi juhendaja on ka vabariiklik TORE juhendajate ametlik koolitaja. Ringi töös osalenud lapsed on selgelt julgemad, avatumad ja organiseerimisvõimelisemad, nad panustavad end ümbritsevasse kogukonda. Koolis on TORE tegevust märganud, filmikonkurss sai ka 2014. aastal aasta teo nimetuse. TORE ring käib koos regulaarselt igal nädalal, toimuvad laienduskohtused tugiõpilaste koolitamiseks, TORE juhendaja on koostööpartner nii sisekoolitaja kui ka nõustajana. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/620-pilte-tore-ringi-tegemistest>) Kogu õppeaasta toimus klassidevaheline mälumäng “Sammun mööda Eestimaad”. Toimusid võõrkeelte nädal, kaunite kunstide nädal, loodusainete nädal, jõulunädal oma kooli nädal, õuesõppepäevad jne. Kõikidel üritustel taotleti viisakate käitumisharjumuste kujundamist,

üksteisest hoolimist oma kodukoha ja kohalike traditsioonide väärtustamist. Koolipere osales aktiivselt Türi valla luulekonkursil "Õunaluuletused, keskkonnateemalisel viktoriinil "Üheskoos Soome lahe heaks", heategevus teatejooksul ja vabariiklikul teatrifestivalil, kust toodi koju laureaadi tiitel. Osaleme Järvamaa võistlusel "Parim noor kunstnik". Toimusid kohtumised kunstnik Anne Parmastoga, näitleja Loore Martmaga, tähistasime oma algklassi maja 90. juubelit, noorsoopolitseinik Malle Hermanson rääkis õpilastele neid puudutavatest seadustest, õigustest ja kohustustest. Esitasime oma kooli õpilasi ja õpetajaid konkursile "Meie noorsootöö aasta tähed 2014". Tunnustusüritusel pälvis meie eesti keele ja kirjanduse õpetaja preemia "Enim silmapaistnud koolitaja".

- Kooli eesmärk on pakkuda õpilastele võimalikult palju tegevusi väljaspool õppetööd, samuti arendada lapse loovust, loomingulisust ja ettevõtlikkust. Türi Põhikoolis tegutseb 2014/2015. õppeaastal 33 huviringi, millest igas huviringis osaleb keskmiselt 17 õpilast. Muusika ja laulmisega seotud ringe on 7 (rahvapill, solistid, ansamblid, koorid), spordiringe 3, kunsti ja käsitööga tegeleb 5 ringi, rahvatantsuringe on 2, näiteringe 3, võõrkeeled ja infotehnoloogia ringe 1 ning lisaks on veel 9 ringi, mille alla kuuluvad lugemispea, liiklusring, huvitav füüsika, väitlus, päästeala noortering, pranglimine, loodussõbrad, poistering ja T.O.R.E. ring. (<http://www.tyripk.ee/index.php/huvitegevus>)
- Türi Põhikoolis tegutseb õpilasesindus - sinna kuulub 10 aktiivset noort, kes on valmis oma aega ja tegutsemistahet panustama kooli ürituste korraldamiseks. Aktiivselt on käivitunud vahetundide ajal küpsetiste müük, et finantseerida omapoolselt kooliüritusi. Algklasside majas toimuvad mängu- ja tantsuvahetunnid. Korraldatakse diskosid ja stiilipäevi. Käivitati kooliraadio ning hakati välja andma ajalehte „Türi Põhikooli Teataja“. (<http://tyripk.ee/index.php/116-huvitegevus/1413-kooli-teataja>).
Õpilasesindus on oma tegevuse ja käitumisega eeskujuks teistele kaasõpilastele. Nad näitavad üles initsiatiivikust ning kõlblust ja väärtustavad oma kooli. Õpilasmavalitsus teeb tihedat koostööd TOREga. (<http://www.tyripk.ee/index.php/huvitegevus/opilasesindus>)

Parendustegevus: Tänu heategevuslikele korjandustele ja HITSA poolt välja kuulutatud konkursil osalemisele oleme saanud rahastuse robotikaringi inventari soetamiseks. Oktoobrist 2015 on alustanud neli robotikaringi. Lastevanemate algatusel ja Türi Noortekeskuse ja Türi Lastekaitseliidu poolt korraldatud korjandustega saadi ka lisatoetus robotikaringi tööks vajalike vahendite ostuks. Ringi juhendajad käivad aktiivselt koolitustel. Eesmärgiks oleme seadnud ka vabariiklikel robotikavõistlustel osalemise.

Aspekt 3. Tegeletakse teadliku väärtuskasvatusega.

- Kooli tunnijaotusplaanis on aine väärtuskasvatus 1.-8. klassini. Väärtuskasvatuse tund annab võimaluse väärtuste üle mõelda ja arutleda, aitab kujundada selliseid käitumiskalduvusi, mis tagavad isikliku õnneliku elu ja võimaldavad sidusat kooselu ühiskonnas. Rõhuasetus on koolikultuuri-, kooli missiooni mõistmisel, adekvaatse enesehinnangu kujunemisel ning karjääriplaanide tegemisel. Klassijuhataja on õpilase tugiisik, kes toetab iga õpilase terviklikku arengut ja soodustab arutelu väärtuste avaldumise ja järgimise üle. Soovitud õpitulemuste saavutamiseks toimub tihe koostöö lapsevanema, õpilase ja õpetaja vahel.
- Loodus, ettevõtlikkus ja loovus on Türi Põhikooli põhiväärtused. Neid silmas pidades sündis TORE ja õpilasesinduse meeskondadega koostöös TASKA ehk taaskasutusnädala idee. Nädala jooksul toimusid mitmed ettevõtmised-, ideeplakatite tegemise vahetunnid (taaskasutusideed); üksikute sokkide, vanade T-särkide; paariliseta sukkade kogumise kampaania - töötubades valmisid neist nukud, mobiilikotid, lauapruugikastid, pliiatsitopsid, sussikotid. Iga klass sai loovülesandeks kooli sööklast kogutud metallist - suurtest konservpurkidest - valmistada tarbeese, näiteks prügikast, tumba, valgusti vms; samuti tuli meeskonnal valmistada moesõuks üks riidekomplekt. Kogukonnale oli avatud nn kogukonnalaat - vahetati asju (väikseks jäänud riideid, aksessuaare jms). Kooli külastasid teemaga seotud külalised, näiteks "Tagasi kooli" raames käis ettevõtlikkuse tunde andmas Carmen Soomer teemal „Säästmine ja planeerimine“, „Kuidas olla oma raha peremees?“. <http://taaskasutusnadal.blogspot.com/>
- „Loovusele pöörame tähelepanu igapäevases õppetöös. Suurema rõhuasetuse suunamine mõtlemise kujundamisele ja laste loovuse arendamisele, kasutades probleemõpet, rollimänge, nuputamist ja mõistatamist. Loovuse toetamiseks on 2., 4. ja 5. klassi tunniplaanis loovuse valikaine. 1. klassis on valikaine rütmika ja 2. klassis valikaine tantsuõpetus. Klassiväline tegevus on suunatud õpilase isetegemise ja loovuse arendamisele, see annab võrdsed võimalused enda teostamiseks. 2. klassi loovustundides kasutatakse palju improviseerimisharjutusi, loovusmänge ja kujutlusmatkasid. Osaletakse loovuskonkurssidel. Tihe koostöö on ajakirja Täheke ja Hea Laps toimetustega. 4. klassi loovus kaldub kunsti poolele, õpitakse kujutama tundeid, emotsioone ja tegeldakse arvutigraafikaga. 5. klassi loovusetundide eesmärk on sõnakunsti arendamine, julge avatud mõtlemise soodustamine, tegelemine omaloomingu ja näitekunstiga. Õpilased osalevad aktiivselt ja edukalt nii maakondlikel kui vabariiklikel omaloomingukonkurssidel ja loovustunnid annavad selleks hea võimaluse. Nendest tundidest on välja kasvanud omaloomingugrupp "Lõuna-Türi", kes noppinud preemiaid Väätša luulekonkursilt "Luule - see ei tule tuulest" ja

seeläbi teinud koostööd kevadpealinna üritusel ka ansambliga Põhja-Tallinn. Sten Roosi nimelise muinasjuttude konkursil on igal aastal meie kooliõpilaste töid premeeritud. Just loovusetunnid annavad laiemal alusel õpilaste loometegevuseks. Õpilaste omalooming (<http://www.tyripk.ee/index.php/omalooming>).

- Koduümbrus annab võimaluse läbi viia loodusvaatluseid, -matkasid ja neid jäädvustada. Toimib koostöö Järvamaa Keskkonnaametiga. Türi Põhikooli sõnum on, et oleme osa loodusest ja loodusest mitte hoolimine tähendab ka endast mitte hoolimist. Võtame osa keskkonnaprogrammist „Hoia metsa!“ ja „Teeme ära!“. Liitume igal aastal kampaaniaga „Vanapaber“. Loodustegevus toetab kohaliku ajaloo- ja kultuuripärandiga tutvumist, loodusteemalisi integreerime tavalisest enam ainekavadesse. Looduse eripära toetamiseks viime läbi noorgiide koolitusi, matku, õppekäike. Loodusõpetuse ainekava omandatakse uurimusliku õppe ideoloogiast lähtuvalt, kus seaduspärasused avastatakse katsete ja vaatluste abil. Õppekäigud on tihedalt seotud ühe või mitme õppeainega ja õppekava läbivate teemadega. Õppekäik peab pakkuma õpilastele huvi, avardama nende silmaringi, andma teadmisi ja vaatluskogemusi. Iga õppekäik rikastab ka õpetaja ainetundmist ja annab uusi kogemusi. Koolil on koostöös klassijuhatajate aineseksiooniga välja töötatud projekt „Õpime õppekäikudel“, mille tegevuskavad on suunatud igale vanuseastmele ja mis on saanud KIK-i toel tegelikkuseks juba mitu aastat (LISA 2). (<http://www.tyripk.ee/index.php/oppetoo/oppekaigud>)
- Toetamaks õpilaste kujunemist ettevõtlikeks isiksusteks on 5. klassis valikkursus ettevõtlikus, toimuvad laadad, majandusmängud, töövarjupäevad jne. Ettevõtluse innustamiseks suuname õpilasi looma miniõpilasfirmasid ja seome nende tegevuse laadade korraldamisega nii koolis kui linnas. Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendume järgmistele aspektidele: tundides kasutatakse kogemusõppet põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada. Tunnivälised üritused kavandame projektipõhisena, kuhu kaasame õpilased ning järgime kõiki projektijuhtimise reegleid. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1321-joulupildid2014>)
- Omaalgatuslikult kogusid meie õpilased jõululaadal raha Viljandi loomade varjupaigale (kokku 44 eurot ja 22 senti) Eelnevalt küpsetasid nad valmis suure hulga glasuuriga kaunistatud ilusaid piparkooke. Iga annetaja, olenemata annetuse suurusest, sai tasuks kena piparkoogi.
- Loomingu ja ilumeele väärtustamiseks korraldatakse koolis kunsti- ja fotonäitusi. Kutsutakse kooli külla kunstnikke ja käsitöömeistreid. Koolis toimib koostumiste sari „Kuulsus koolis“. Kunsti-, käsitöö ja tehnoloogia tundides tehtut on näha oma kooli väljapanekutel, igaaastastel maakondlikel näituskonkurssidel, vabariiklikel joonistusvõistlustel. Igal õppeaastal osalevad Türi Põhikooli õpilased konkursil Järvamaa Parim Noor Kunstnik. Igal õppeaastal toimub loodusfotode konkurss erineval loodusega

seotud teemal. Konkursi teemad on olnud näiteks „Lemmikloomad“, „Ilmataadi vembud“, „Eestimaa looduse ilu“. Osaleda võivad nii õpilased kui ka õpetajad. Fotod pannakse üles kooli kodulehele ja kogu koolipere saab valida oma lemmikuid – nii selguvad parimad, kellele on väikesed auhinnad. Konkursi eesmärk on õpetada märkama huvitavat ja jäädvustamist väärt enda ümber, kujundada austavat suhtumist loodusesse ja elukeskkonda ja süvendada oma kooli tunnet õpilaste ja õpetajate ühise tegevuse kaudu. Oma loometööde näitamine annab julgust end väljendada, oskuse oma tööd eksponeerida, enda ja kaasõpilase tööd väärtustada, hinnata ja tunnustada. Sellega kaasneb ka käsitöö ning tehnoloogilise kirjaoskuse väärtustamine.

- Türi Põhikooli õpilased on olnud alati esindatud nii maakonna kui ka vabariiklikel laulu- ja tantsupidudel. 2014. a laulu- ja tantsupeol osales meie kool 7 kollektiiviga, nende hulgas meie õpetajate naiskoor. See omalaadne kogemus ja olustik annab oskuse tunnetada meie kultuuri ja traditsioonide olulisust, teha koostööd lähtuvalt rollidest õpilane - õpilane, õpilane - õpetaja, õpilane - õpetaja - lapsevanem - kogukond; saada osa rahvariiete kandmise kogemusest ja õppida hindama nende valmistamise oskust.
- Koolis on toimunud kooliolümpiamängud. Kooliolümpiamängude eesmärgiks on tutvustada õpilastele olümpiaideed ja muuta kooli spordielu värvikamaks. See ei ole ainult spordipidu, vaid õpitakse tundma erinevate rahvaste kultuuri, maade eripära, riikide sümbolikat, olümpiatraditsioone jne. Külaliseks oli esimestel mängudel Poola kiirusutaja Artur Was.
- Soovime õpilaste kujunemist aktiivseteks ja vastutustundlikeks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeteks. Selleks korraldame koolis kodanikupäevi. Näiteks väideldi sel õppeaastal teemal „Kas valimisiga peaks alandama 16-aastani?“. Kogu õppeaasta jooksul toimub ettevalmistus laagriks „Kaitse end ja aita teist“, õpitakse esmaabi, liiklust ja metsatarkusi. III kooliaste osales varivalimistel. 7. klassile esines MTÜ Lõuna- Järvamaa koostöökogu juht Ülle Leesmaa, kes pidas loengu „Kuidas olla aktiivne kodanik ja milliseid võimalusi saab kasutada, kui on ideid, ent napib raha“. Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine aktusega eesmärgil väärtustada oma riiki, iseseisvust ja vabadust. Pöörame erilist tähelepanu kaunilt ja päevakohaselt kujundatud aulale ja külalistele. Meie külalisteks on olnud Hannes Vörno, Johannes Kert, Madis Milling, kaitseliidu esindajad ning kohaliku muusikakooli õpilased.
- Kontserdid ja muusikaarmastus on Türi Põhikooli üks suurimaid väärtusi. Kool teeb koostööd Eesti Kontserdiga ja selle raames on meie kooli külastanud tuntud orkestrandid, lauljad ja näitlejad. Kooli- ja loengukontsertide eesmärgiks on kontserdikultuuri ja kuulamisoskuse arendamine. Kontsertide kuulamisele järgneb arvustuste koostamine III kooliastme muusikatundides, vestlused ja tagasiside kuuldu üle I ja II kooliastmes. Tänu sellele täieneb õpilaste muusikaalane ainesõnavara, kuulamis- ja eneseväljendusoskus. Türi Põhikoolis on pikaajalise traditsiooniga oma kooli õpilaste kontserdid, kus kuulajateks on õpilased, õpetajad, pereliikmed, külalised ja kogukond. Üheks

oodatumaks kontserdiks on jõulude eel toimuv kirikukontsert. Õppeaastat kokkuvõtvaks kontserdiks on aga kevadine emadepäevale pühendatud kontsert, kus esinevad kooli kõik koorid, ansamblid ja tantsurühmad. Kontserdikultuuri rikastavad veel kooli lauluvõistlus „TPK laululind“, perepäeva kontsert ja Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud kontserdid. Kontsertide korraldamise eesmärgiks on oma keele, kultuuri- ja rahvatraditsioonide väärtustamine ja hoidmine. Areneb õpilaste omavaheline koostööoskus, osatakse kuulata ja tunnustada kaasõpilast. Tänu kirikukontserdile saavad õpilased osa omalaadsest atmosfäärist ja tunnetavad erilist akustikat, mida annab 13. sajandist pärit Türi kirik. Tänu kontsertidele osatakse enam väärtustada kooli- ja klassikaaslaste annet. Laste esinemist hindab kõrgelt ka kogukond. Vähem tähtsad ei ole ka esinemised laulukonkurssidel linnas, maakonnas ja vabariiklikul tasandil. See on meie muusikatradsioonide hoidmine ja väärtustamine, koostöö õpilaste ja õpetajate vahel, oma kooli esindamine väljaspool maakonda. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1448-kevadkontsert-2015-pildid>)

- Kool liitus Erasmus+ rahvusvahelise projektiga “NO CHILD LEFT BEHIND”, kus osaleb 7 riiki: Inglismaa, Türgi, Rumeenia, Eesti, Poola, Itaalia ja Hispaania. Projekti põhirõhk on kahel teemal: sport ja draama. Projekti haaratakse võimalikult paljusid lapsi, kaasaarvatud erivajadustega lapsed. Spordiga seotud planeeritud tegevused suunavad lapsi mõtlema spordi vajalikkusest, ausa spordi põhimõtetest, reeglitest spordis, tervisespordi võimalustest ning olulisusest ja tippspordi rõõmudest ning valudest. Tutvustatakse olulisi spordialasid ning tuntud sportlasi meie riigis ning õpitakse tundma partnerriikide spordieelistusi. Toimuvad koolisisesed võistlused ning partnerriikidega kohtumiste ajal ühised sportlikud tegevused. Projekti läbivad võistlused on planeeritud nii, et lapsed saaksid tunda nii võidurõõmu kui osalemislusti, õpitakse nii võitma kui kaotama. Teise teema - teatri puhul uurivad lapsed oma riigi ja linna legende ning lugusid. Läbi improteatri võtete ja mängude lahendatakse erinevaid stseene ja situatsioone. Õpitakse koostööd, eneseväljendusoskust ja julgust, esinemisjulgust, üksteisega arvestamist, kuulamisoskust. Küllastatakse teatrietendusi ning tehakse ise teatrit. Projekt andis võimaluse küllastada linnas asuvat Ringhäälingumuuseumi ja teha erinevates keeltes kuuldemäng. Lapsed said sellega teadmisi nii muuseumist, raadiosaate tegemisest kui ka endi oskustest, võimetest ning võimaluse neid arendada. Projekti rahvusvahelisus on suurepärane võimalus tutvuda erinevate kultuuridega ning arendada tolerantsust. Projektikohtumised võimaldavad õpilastel reisida, saada võõras peres elamise kogemusi, aktsepteerida võõraid kultuure ning teistsuguseid vaateid. Õpilane teadvustab oma maa kultuuri ja teiste riikide kultuuride sarnasusi ning erinevusi ning oskab nendega arvestada. Projekt motiveerib lapsi võõrkeelt õppima ning annab võimalusi seda väljaspool koolitundi kasutada. Projekt annab väga palju

võimalusi õppida vajadusest lähtuvalt. Projekti tegevused võimaldavad ainekava siduda erinevate tundidega, õpilased teevad tutvust erinevate riikide kultuurilise taustaga (inimesed, sündmused, legendid). Erasmus+ projekti "No Child Left Behind" kodulehekülj <http://tyrierasmus.weebly.com/>

Parendustegevused: Ürituste plaani põhjalik analüüs lähtudes väärtuskasvatuse põhimõtetest. Iga kooli sündmus võiks arendada mitut pädevust korraga (Lisa 3)

VALDKOND: KOOLIKESKKOND

- 1.Koolipere liikmeid ühendavad oma kooli tunne ja traditsioonid.
- 2.Kool tegeleb füüsilise turvalisuse tagamisega.
- 3.Toetatakse õpilaste ja koolipere tegutsemist infoühiskonnas: tutvustatakse infoühiskonna võimalusi ning ohte.

Aspekt 1. Koolipere liikmeid ühendavad oma kooli tunne ja traditsioonid.

Traditsioonid annavad koolile näo. Traditsioonidega hoiame elus ilusaid hetki ja toredaid mälestusi, mida tahame aastast aastasse üha uuesti kogeda.

- Türi Põhikoolil on oma logo ja lipp. Tähed TPK on üksteise kaisus ja sümboliseerivad kolme kooliastet. Õunapuuõis logol seob meid meie koduvalla sümboolikaga, sest koolis käivatest õitest valmivad kord küpsed õunad - meie valla kodanikud. Põhikooli lõpetajad istutavad viimasel koolipäeval kooli ümbrusesse õunapuu. Valmistatud on kooli logoga erinevaid meeneid (<http://www.tyripk.ee/index.php/meie-kool/meened>). Alates järgmisest õppeaastast kannavad I kooliastme õpilased ja õpetajad ka oma koolivormi.
- Türi Põhikoolis on mitmeid traditsioonilisi üritusi, et kasvatada ühtsustunnet ja luua tugevamat sidet õpilaste, õpetajate ja lastevanemate vahel. Ürituste eesmärgiks on õpetada ühiskonnas kehtivaid väärtusi, norme ja käitumismalle ning vähendada negatiivset käitumist. 1. september algab aktusega kogu kooliperele. Ühise rongkäiguga suundutakse Türi lauluväljakule, et koos alustada uut õppeaastat. Rongkäiku on tulnud jälgima nii linnarahvas kui lapsevanemad. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/632-1-september33>)
- Õpetajate päev on kindlasti üritus, mida ootavad nii õpilased kui ka õpetajad. See päev on koostöö näide õpilaste ja õpetajate vahel - kuidas jaotatakse ülesanded ja kohutused, siin tekib usalduslik suhe õpilase ja õpetaja vahel. Samas annab see aimu ka õpetajatööst ja annab edasi selle ametiga kaasnevaid väärtusi ja norme. Algklasside maja õpilasi külastab sügise alguses Sügiseit, kes räägib lastele loodusest ja seal toimuvatest muudatustest seoses sügise saabumisega ning püüab panna lapsi tajuma oma seotust loodusega. Sügisene projekt on „Madisepäeva jooks“, millest võtavad osa 4.-9. klassid. Õhtul saadakse kokku Türi tehisjärve ääres ning taskulambi valgelt tuleb võistkonnal läbida 2 ringi. Antud üritus aitab õpilastel

hinnata oma sportlikke võimeid ning väärtustada oma tervist. Traditsiooniks on kujunenud advendihommikud, mil kogu koolipere koguneb aulasse, süüdatakse advendiküünlal ning kuulatakse mõtisklusi saabuvate pühade kohta. Eesmärgiks on rahvakommete tutvustamine ning väärtustamine ning teatud käitumise juurutamine - kuidas olla ühistel kogunemistel ja kuidas teatud pühade puhul käituda. Jõulupidude märksõnaks on ühistegevused. Iga klass valmistab ette etenduse jõulutraditsioonidest. Läbi selle õpivad õpilased tegema koostööd, arvestama üksteisega ja õpivad ühiskonnas kehtivaid norme ja kombeid. Kirikus toimub meie õpilaste jõulukontsert linnarahvale.

(<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1336-joulukontsert-pildid>)

Jaauarikuu lõpetab traditsiooniline aabitsapidu, mis on suunatud 1. klasside õpilastele. Õpilastel on läbi saanud aabits ning 9. klasside õpilased viivad läbi peoõhtu ja tutvustavad uut õpikut. Eesmärgiks on omavaheline suhtlus ja koos tegutsemine. 9. klasside õpilased tutvustavad oma kooliaega ja oma esimest aabitsat ning räägivad, millised olid siis nende lootused ja väärtused .

(<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/738-aabitsapidu52>)

Liikumispidu on ülekoolline suur ettevõtmine, kus osalevad kõik klassid ning pidu toimub Türi Kultuurikeskuses. Õpilased saavad selle kaudu lavalise kogemuse ning samuti tuleb arvestada kaasõpilastega, üha rohkem lisandub üritusele poisse, valmivad ühiskavad. Vastlapäeva tähistatakse ühiselt Türi Noortekeskusega Türi Põhikooli kelgumäel. Oodatud on kogu linnarahvas, et süvendada kogukonna tunnet ning lasta lastel koos tegutseda. Traditsiooniline üritus on sõbrapäeva tähistamine. Sõbrapäeva raames tähistatakse ka oma kooli nädalat, kus nädala teemaks on „See on meie kool ja ainult meie ise saame seda toredamaks ja sõbralikumaks muuta“. Õpilased teevad nädala jooksul ühistegevusi, toimub sõbrapäeva disko. Igal klassil on oma postkast, kuhu saab postitada häid soove ja mõtteid.

(<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/772-sobrapaeeva-taehistamine58>)

Peamine eesmärk on sõbralike suhete loomine ja teineteise märkamine, erinevuste aktsepteerimine. Naljapäeval 1.aprillil on õpetajad õpilastele ikka vingerpussi mänginud, lähevad valedesse tundidesse, annavad kummalisi korraldusi jms. Kooli lauluvõistlus on võimalus nii suurtele kui väikestele lauljatele näidata oma lauluoskust. Tunnustusüritus "Õiesadu" on üks õppeaasta kokkuvõtte, kus õpilasi premeeritakse kuues kategoorias ja kolmes vanusgrupis (parim sportlane, parim reaalinertes, parim kunstnik, parim sõnakunstnik, parim õppur, parim laulja). Nominente võivad esitada õpetajad, õpilased, lapsevanemad ja klassikollektiivid. Üritusele on kutsutud õpilane koos vanemaga. Tunnustatakse ka lapsevanemat. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/542-oiesadu25>)

Kevadkontserdil võetakse kokku kogu aasta tegevus. Esitletakse tantsukavasid, ettekandmisele tulevad erinevad omaloomingulised luulepalad ning laulavad koorid, solistid, ansamblid. Eesmärgiks on kogukonna tunde kasvatamine, tegutsemine ühtse eesmärgi nimel, koostöö. Samuti õpetada väärtustama loomingulisust, loovust ja tähistada ka emadepäeva.

Kooliaasta lõpetab õuesõppepäev, viimane koolikell ja lõpuaktus. Õuesõppepäev toimub õppeaasta lõpus viimasel koolinädalal kogu koolile. Päev sisustatakse ainekomisjonide poolt välja pakutud erinevate tegevustega ning see aitab õppeaineid lõimida ja kasutada kodukoha loodusobjekte (näiteks Türi tehisejärv) õppetöö läbiviimiseks. Õuesõppepäeva eesmärkideks on kinnistada õppeaasta jooksul omandatud, arendada praktiliste tööde läbiviimise oskust, rakendada erinevates õppeainetes omandatud teadmisi, väärtustada kodukoha looduslikku mitmekesisust, arendada koostööoskust, arendada IT-alaseid oskusi, rakendada loodusteaduslikku kirjaoskust ja järgida ohutusnõudeid looduses liikudes.

<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/909-oesoppepaeva-pldid>

- Meie koolil on traditsiooniks, et hommikul on direktor esimene tervitaja, kes majja sisenejaid vastu võtab .

Aspekt 2. Kool tegeleb füüsilise turvalisuse tagamisega.

- Türi Põhikool asub kahes hoones. Algklasside õppehoone on ehitatud 1923. aastal. Seal viibib koolipäeval 190 inimest. Hoone on ümbritsetud suure murualaga, talvel on olemas kelgumägi ja suusarajad. Õpilaste ja töötajate turvalisuse tagamiseks on algklasside õppehoone territooriumile sissesõit piiratud. Talvise lumevarisemisohu vältimiseks asendati maja plekk-katus bituumensindliga 2013. aasta sügiseste tööde käigus soojustati ka pööning. 2014. aasta suvel paigaldati hoonele piksekaitse ja renniküttegaablid. Küttesüsteem majas renoveeriti 2013. aastal. Hoonesse on paigaldatud valvesignalisatsioon, automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem (ATS), mis on ühendatud G4S häirekeskusega.
- Põhikooli õppehoone on kolmekordne telliskivihoone, mis ehitati 1970. aastal. Koolipäeval on inimesi majas 410. Ka selle maja ümber on palju rohelist, mida naudivad nii õpilased kui linnarahvas. Turvalisuse tagamiseks on põhikooli õppehoone territooriumile sissesõit piiratud, territoorium on videovalve all. Küttesüsteemi parendati 2012. aastal põhikooli õppehoones, tänu kütteregulaatorite paigaldusele ühtlustus temperatuur klassiruumides. Hoonesse on paigaldatud valvesignalisatsioon, tuletõkkeused, automaatne tulekahju signalisatsioonisüsteem (ATS), mis on ühendatud G4S häirekeskusega. Mõlemas koolimajas hooldab ATS-i AS G4S Eesti.
- Koolis on välja töötatud ja kinnitatud tulekahju korral tegutsemise plaan, koridori seintel on evakuaatsiooniplaanid. Hoonetes on piisav arv pulberkustuteid. Turvavalgustust kontrollib ja uuendab AS Koma Ehitus. Kord aastas toimub tulekahjuõppus. Päästeameti Lääne päästekeskuse tuleohutuskontrolli büroo vaneminspektor 09.01.2015 teostatud kontrolli käigus puudusi ei leidnud.
- Türi Põhikoolis töötab kooliõde. Esmaabi osutamiseks on mõlemas koolimajas 3 - 4 töötajat läbinud esmaabi põhikoolituse ja osalevad täiendkoolitustel. Esmaabivahendite komplektid asuvad mõlemas majas, on kätte saadavad ja neid uuendatakse vastavalt vajadusele. Koostöös politseiga toimuvad koolitused kriisiolukorras käitumiseks. Politsei korraldab helkurikontrolli, liikluskontrolli nii jalgratturitele kui autojuhtidele.
- Internetiturvalisus on tagatud kaasaegsete WIFI seadmetega, on turvaline parooliga kindlustatud võrk ja vabavõrk õpilastele ning külastajatele.
- Koolil on olemas hädaolukorra lahendamise plaan, millest võib leida esmased juhised käitumiseks kriisiolukorras. Uue töötaja instrueerimine toimub tööle asumisel.

- Kool on kaasatud KIVA (kiusamisevaba kool) projekti, kus 2013/14. õppeaastal olime ettevalmistusrühmas. Sellel õppeaastal algasid 1.-6. klassides nn KIVA-tunnid, kus klassijuhataja annab õppematerjalide alusel õpilastele iga kuu kaks ainetundi. Tundides keskendutakse laste sotsiaalsete oskuste arendamisele ning kiusamise kui probleemi teadvustamisele ja kiusamisjuhtumite lahendamiseks kohasele käitumisele. Koolis on moodustatud KIVA meeskond, kuhu kuuluvad direktor, õppealajuhataja, psühholoog, Hea Alguse koordinaator ja sotsiaalpedagoog.
- Heakorralgute „Teeme ära“ raames on korrastatud kooli territooriumi, värvitud spordirajatisi, staadionilt koristatud katkised kõnniteeplaadid ja äärekivid, välja kaevatud vanad pargipingid.
- G4S teostab patrullreide ööpäevaringselt ja reageerib tuleohu korral.
- Talviste kehalise kasvatus tundide paremaks ja turvalisemaks läbiviimiseks on muretsatud koolile suusa- ja uisubaas. Kooli juures on võimalused valgustatud liuvälja rajamiseks ja suusarajad tunni läbiviimiseks.
- Kooli liikluringi liikmed ja juhendaja viivad regulaarselt läbi helkurite kontrolli, vajadusel varustavad õpilasi helkuritega. Jalgrattaloeksamit saab sooritada oma koolis, läbides positiivselt nii testi ja jalgrattasõidu.
(<http://www.tyripk.ee/index.php?start=32>)

Parendustegevused: veebipõhise raamatukogude info- ja laenutusüsteemi (RIKSWEB) soetamine ja rakendamine. Kooli võimla kaasajastamine ja põrandate uuendamine.

Aspekt 3. Toetatakse õpilaste ja koolipere tegutsemist infoühiskonnas: tutvustatakse infoühiskonna võimalusi ning ohte.

- Koolil on 2 kaasaegset arvutiklassi kokku 40 õpilaskohaga, igas klassiruumis on õpetajale arvuti ja projektor, 6 klassiruumis interaktiivne tahvel, lisaks on õppetöök 8 tahvelarvutit ja 6 nutitelefoni. Kool on kaetud WiFi võrguga. 8. klassi õpilaste loovtöö raames läbi viidud uurimuse põhjal omab 96,6 % II ja III kooliastme õpilastest nutitelefoni või tahvelarvutit ja 92% arvutit. Infoühiskonnas hakkama saamiseks on vajalikud uued oskused ja teadmised tehnoloogia sh nutiseadmete ja e-teenuste kasutamiseks. Selleks, et õpilastel ja õpetajatel oleks oskused kaasaegsete digivahendite kasutamiseks, on oluline tegeleda järjepidevalt infoühiskonnaga seotud teadmiste jagamisega. Õpetajatele toimuvad järjepidevalt koolitused uute vahendite ja tarkvarade kasutamise oskuste arendamiseks. Meie õpetajad on läbinud mitmeid IKT-alaseid koolitusi ja osalenud erinevatel konverentsidel. Haridustehnoloog on ise loonud õpetaja koolituse „Keskkonna ja hindamise kujundamine digiajastul“ programmi „Tuleviku Õpetaja“ raames, mis pälvis kvaliteedimärgi. Antud koolituse on läbinud 8 õpetajat. Meie õpetajate poolt on läbi viidud

konverentse nii õpilastele (“e-Koolikott”) kui õpetajatele (“Õpetajalt õpetajale”) jagamaks teadmisi ja kogemusi digivahendite kasutamisest õppetöös.

- Koolis on informaatikaõpetus ainetunnina 4., 5. ja 7. klassis. I kooliastmes õpetatakse informaatikat õppeainete raames. Aineõpetajate poolt loodud informaatika õppematerjalid on nii õpilastele kui ka vajadusel vanematel kättesaadavad veebis: I kooliaste <http://veebiklass.weebly.com/>, II kooliaste <http://klassiruum.weebly.com/>, kooliaste <http://tpkinformaatika.pbworks.com>. Õpetajad kasutavad aine õpetamisel tehnoloogia abil väga aktiivselt arvutiklasse. Mitmed õpetajad rakendavad nutiseadmeid õppetöö läbiviimisel. Õpetajad on loonud ja avaldanud digitaalset õppematerjali ja kasutavad neid õppetöös.
- 2014. aastal osales meie kool pilootkoolina koolitusprojektis DigiPööre. DigiPöörde (<http://tpkdigipoore.weebly.com>) raames loodi koolis korralik WiFi ühendus, koolitati õpetajaid kasutama nutiseadmeid aine õpetamisel, loodi kõikide klasside ajaveebid ja lastevanemate listid. DigiPöörde kooli naiskond valmistas õppematerjalid ja juhendid õppekavaülese teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ õppimiseks ja õpetamiseks, mis on kasutatavad erinevatel digivahenditel ning kättesaadavad veebis (<http://tpktehnoloogia.weebly.com/>).
- Neljandat aastat on õpilastel võimalus osaleda huviringis „Nutilabor“ (<http://tpkinformaatika.pbworks.com/w/page/70336107/NutiLabor>), mille raames on õpilastel võimalus teha loovtööd teemal „eKoolikott“. Luues õppematerjale õpivad õpilased looma veebipõhiseid õppematerjale õppides ise tehnoloogia kasutamist ja vastavat ainet, milles materjale tehakse. Huviringi õpilased osalevad rahvusvahelises eTwinning projektis [Culture through programming - CuThPro](#). Projektis osalemine annab õpilastele võimaluse suhelda Euroopa teiste riikide eakaaslastega ja õppida programmeerimist tarkvaraga *Scratch*. Huviringis osalevad õpilased õpivad programmeerimist, luues õppemänge nii arvutis kui ka nutiseadmes mängimiseks. Õpilased on edukalt osalenud vabariiklikel ProgeTiigri ja „Lahe Asi“ konkurssidel, saavutades kohad esimese kümne hulgas (konkursil „Tuleviku õpiruum 2050“ osales kaks õpilast, kes saavutasid koha 4.- 10. ja konkursil „Lahe Asi“ osales kaks õpilast, kes saavutasid samuti koha 4.-10.) IKT-alase tööloigu eest vastutab haridustehnoloog, keda toetab IT-spetsialist.
- 5. veebruaril tähistame ülemaailmset turvalise interneti päeva. Õpilased osalesid *online* mängus ja õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele toimus õppepäev “Targalt internetis”.

VALDKOND: JUHTIMINE

1. Tegeletakse süsteemse väärtusarendusega, hoolitsedes selle eest, et kooli kõik tegevused juhitud kokkulepitud väärtustest; väärtused avalduvad igapäevaselt õpetajate ja juhtkonna käitumises.
2. Juhtkond toetab õppimist toetava hindamise põhimõtete rakendamist.
3. Kooli personal on professionaalne ja arengule orienteeritud, tegeletakse eneserefleksiooniga, osaletakse aktiivselt koolitustel ja õpikogukondades.

Aspekt 1. Tegeldakse süsteemse väärtusarendusega, hoolitsedes selle eest, et kooli kõik tegevused juhitud kokkulepitud väärtustest; väärtused avalduvad igapäevaselt õpetajate ja juhtkonna käitumises.

Türi Põhikool on traditsioone ja järjepidevust kujundav arengukeskkond, kus õpitakse olema teadmishimuline, loov ja ennast ning teisi väärtustav inimene. Koolis valitseb eesmärkide selgus ja nende omaks võtmine kooli personali poolt. Kooli personal on kaasatud erinevate koostöövormide (õppenõukogude, töögruppide koosolekute, õppekava ja ainekavade koostamise, koolitusplaanide koostamise, tööanalüüside, meetodikapäevade planeerimise) kaudu kooli arendustegevusse. Kooli juhtkond tegeleb kokkulepitud põhimõtete rakendamisega ning innustab personali püstitatud prioriteetsete eesmärkide saavutamisel. Koolis soodustatakse õpetajate osalemist tasemeõppes enda kvalifikatsiooni tõstmisel ja lisaerialade omandamisel.

- Õpetajad ja juhtkond töötavad koolis ühtsete eesmärkide ja põhimõtete järgi, koolis valitseb usalduslik õhkkond. Kõik koolitöötajad ja õpilased saavad osaleda koolielu oluliste otsuste arutelul ja vastuvõtmisel (igakuised töökoosolekud kogu personalile; hoolekogu kogunemised; õpilasesinduse osalemine hoolekogu ja õppenõukogu töös; iganädalased infotunnid õpetajatele; igakuised õpilaste kogunemised väärtuskasvatuse tundide ajal – väärtustades õppetunde on meie väärtuskasvatustunnid seatud tunniplaanis kooliastmeti samale ajal, et saaks korraldada kogunemisi ning kutsuda lektoreid). Nii on võimalik pidevalt ja eesmärgistatult rõhutada ühtseid väärtushoiakuid ja käitumisnorme.
- Õpetaja on õpilastele eeskujuks ja väärtuste kandjaks. Meie kooli õpetajate kollektiiv on aktiivne, uuendusmeelne, teotahteline ja koostööaldis. Kooli juhtkond on väärtuskasvatuse ja väärtuspõhise koostöö eestvedaja ja loob selle toimimiseks soodsad tingimused. Juhtkond on huvitatud ja toetab osalemist koolitustel ja erinevates koostöövõrgustikes. Koolis töötavad õpetajate ainesektsioonid, ekspertgrupp, noorte õpetajate ühendus „NÕKS“ ja oma kooli õppenõustamiskomisjon. Koolil on aktiivne hoolekogu ja õpilasesindus. Õpetajatele, kes alustavad alles meie koolis tööd, määratakse juhtkonna poolt mentor, et nad saaksid lihtsamini kooliellu sisse elada ja vajadusel oleks alati tugi, kellelt abi paluda.

- Kodukorra loomine ja nn väärtuste sõnastamine toimus meie koolis neli aastat tagasi. Ainesektsioonid, hoolekogu, õpilasesindus ja juhtkond töötasid koos välja kodukorra. Lisaks pidasime vajalikuks sõnastada loovalt ja lühemalt (akrostihhonina ehk iga sõnastatud väärtuse esimene täht annab ülevalt lugedes kokku sõnad TÜRI PÕHIKOOL) just õpilaste jaoks 12 kooli põhiväärtust. Ainesektsioonide juhid ehk ekspertkomisjon ning õpilasesindus töötasid välja väärtuste sõnastused, mis on nüüd igapäevaselt kõigile nähtavad. Võimalusel seotakse kooli väärtused ka õppetööga (kirjanduse tunnis nt kirjandi kirjutamiseks).
- Koolis keskendutakse teiste loominguväärtustamisele. Kooli koridorides on väljas õpilaste kunstinäitused, püütakse kujundada õpilaste ilumeelt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu. Korraldatakse loodusfotode konkurssi „Eestimaa looduse ilu“. (<http://www.tyripk.ee/index.php?start=116>) Kooli logo sündis samuti õpilaskonkursi kaudu ja kogu stendimajanduses on kasutatud ühtset stiili. Valmis omaloomingukonkursi „Pärimuskultuur annab väe ja võimu“ töödest almanahh „Türi koolilood“. Almanahhi on kogutud õpilaste töid, mis kajastavad jäädvustamist väärt lugusid enda või vanemate kooliajast. Siin on jutte, luuletusi, intervjuusid ja joonistusi. (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1086-almanahhi-esitlus>)
- 8. klassid sooritavad loovtöö. Loovtöö ettevalmistus ja juhendamine on läbimõeldud ja süsteemne (<http://www.tyripk.ee/index.php/oppetoo/loovtoeoe-loomise-juhend-ja-kaitsmise-kord>).
- Tehnoloogiavaldkonna ja kunstiopetuse õpetajate poolt juhendatud loov- ja projektitööde tulemusena on valminud õppemängud I kooliastmele. Tehnoloogiatundides on valmistatud erinevatel vanusastme õpilastele õppevahendeid (matemaatika trenaažöörid, loodusõpetuse katsevahendid, mängud). Nende tegemiste eesmärgiks on kaasõpilasest hoolimine, käelise tegevuse arendamine ja käsitööesemete ning käsitööoskuse väärtustamine. Igal aastal toimub 8. klassi õpilaste parimate loovtööde esitlemine kooli konverentsil „Õpilaselt õpilasele“. Iga õpilane on kooli väärtuste kandja.
- Välja on töötatud õpilaste ja õpetajate tunnustamise kord. http://tyripk.ee/images/failid/tunnustamise_kord2014.pdf
http://www.tyripk.ee/images/failid/Tootajate_tunnustamise_kord2013.pdf.
Õpilasi tunnustatakse kooli ees heade tulemuste eest õppetöös, kooli maine eduka kaitsmise, kooli väärilise esindamise, tublide tulemuste eest aineolümpiaadidel, võistlustel ja konkurssidel. Õpetajale avaldatakse tänu tunnustust vääriva teo eest või tubli töölase saavutuse eest. Iga kuu omistatakse „Kuu Tegija“ tiitel nii õpilasele kui ka õpetajale. Välja antakse ka tiitel „Veerandi Tegija“, selle võib saada õpilane, kes on õppinud võimetekohaselt ja kõige rohkem parandanud oma õpitulemusi. Kooliaasta lõpul valivad õpilased õpetajate hulgast „Aasta lemmiku“ ja õpetajad valivad „Aasta kolleegi“, nende tiitlitega kaasneb rahaline preemia või õppereis.

Autahvliit peame nii elektroonilist kodulehel kui ka stendil koolimajas.

Õpilaste tunnustamiseks on tunnustusüritus „Õiesadu“, direktori ja õppealajuhataja vastuvõtt ja 2. trimestri lõpul õppereis viielistele.

(<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1478-vastuvott2015pildid>)

(<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1329-viielised-vargamael-pildid>)

- Türi Põhikool on Järvamaal ainuke kool, kus õpetamisel järgitakse Hea Alguse metoodikat, kus kogu meeskond – õpetaja, laps, lapsevanem – röömuga kaasa löövad. Kooli meeskond osales Hea Alguse tähtpäeva konverentsil, kus tutvustati lapsekeskse õppimise/õpetamise edukaid tööviise ja materjale, et aidata kaasa õppekava tulemuslikumale rakendumisele. Tänukirjaga tunnustati meie kooli Hea Alguse koordinaatorit ja Türi Põhikooli lapsekeskse mõtteviisi levitamise ja rakendamise Eesti hariduses.
- Türi Põhikool osaleb projektis „Laps turvalises haridussüsteemis: kaasamine ja sekkumine kõigi laste huvides“. Kooli juhtkond on huvitatud ja toetab projektis osalemist. Oleme leidnud meeskonna, kes on motiveeritud kulutama aega enda ja kooli arenguks ning ka sellega kaasnevate tegevuste analüüsiks ja saadud kaasamiskogemuste jagamiseks. Projekti kaasabil soovime edendada kaasava hariduse põhimõtteid ning suurendada suutlikkust riskirühma kuuluvate lastega tegelemisel ning võimalike riskide ennetamist, milleks on õpimotivatsiooni langus, koolist väljalangemine, probleemne käitumine. Õppealajuhataja ja HEV koordinaator esinesid Järvamaa koolijuhtidele ettekandega „Kaasav haridus Türi Põhikoolis“
- TORE ringi juhendaja, huvijuht ja õppealajuhataja on algatanud aasta ürituste analüüsi väärtuskasvatuse aspektidest ning üldpädevuste kujundamisest lähtuvalt. Ainesektsioonid annavad koostatud tabelis hinnangud, millist pädevust korraldatud sündmus arendab ning milliseid väärtusi on üritus mõeldud arendama. Käib ka töö ettepanekute kogumisel, milliseid muudatusi-parendusi võiks ürituste puhul edaspidi silmas pidada. Vaheanalüüs näitab, et nii mõnegi sündmuse võib ühendada, et väärtustada aega ja teha rohkem koostööd. Töö jätkub õppetöö lõppedes - kui üritused on lõppenud ja saab teha kokkuvõtte kogu aasta kohta. Vaheanalüüsiga ainesektsioonides tagame selle, et ka traditsioonilised üritused saaksid pidevalt uueneda ja vahel võib ilmned ka nn ainetevahelise lõimingu võimalus (eesmärk on muuta sündmuse mitmekülgsemaks ja ka korraldamise koormust jagada).

Parendustegevus: - töötame koos õpetajate ja õpilastega välja hea klassijuhataja kriteeriumid.

Oleme ainesektsioonidel lasknud pädevuste põhjal hinnata ka kooli suuremaid üritusi – nii saame mitmekülgsema vaatenurga. Seda hindamist tuleks korrata ning ainesektsioonide hinnanguid ka võrrelda. Eriti vajalik on selline analüüs nii huvitöök kui ka õppekasvatustöök.

Aspekt 2. Juhtkond toetab õppimist toetava hindamise põhimõtete rakendamist.

Juhtkonna algatusel liituti 2014. a märtsis Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse poolt ellu kutsutud ülevabariigilise õpikogukondade projektiga. Osalema oodati meeskondi, kes on motiveeritud end arendama, oma tegevusi analüüsima, olema piisavalt enesekriitilised ja valmis jagama oma oskusi ja teadmisi teiste koolidega. Juhtkonna ootusteks oli koostöö teiste koolidega, õppimist toetava hindamise rakendamine koolis, liikumine õpetamiskeskelt lähenemiselt õpilasekesksele.

Türi Põhikooli 8-liikmeline töögrupp tegeleb õppimist toetava hindamise põhimõtete rakendamisega ainetundides vastavalt õpikogukondade loomise eesmärgile edendada riikliku õppekava erinevaid põhimõtteid, et õpilastest saaksid ennastjuhtivad õppijad. Osalemine õpikogukonnas toob kaasa pideva tagasiside ekspertidelt.

Põhimõtted, mis iseloomustavad õppimist toetavat hindamist, peegelduvad ka kooli juhtkonna juhtimisstiilis. Kooli juhtkond suudab innustada õpetajat arengule, julgeb anda õpetajale valikuvabadusi, suunab õpetajat katsetama uusi lähenemisviise ja suudab jagada vastutust.

Hindamine on eduka õppimise lahutamatu osa, ent õppimist toetava hindamise mõistes ei ole peamine numbriliste hinnete panemine. Siin on märksõnad ühine eesmärkide seadmine, enese- ja kaaslasehindamine ja edasiviiva (enamasti suulise) tagasiside andmine kogu õppeprotsessi vältel. Näiteks on enese- ja kaaslasehindamine üks väga oluline õpiressurss, kus kaaslase tööd analüüsides on kergem märgata vajakajäämisi enda töös, ka kaaslase kriitikat on lihtsam vastu võtta, teades, et rollid peagi vahetuvad. Kõiki neid oskusi tuleb õpilastega samm-sammult harjutada.

Kooli juhtkond toetab igati töörühma tegemisi, on võimaldanud õpetajatel osaleda mitmetel õppepäevadel: kõigi projektis osalevate koolide koostööpäeval (18.08.2014), nii Nõo Põhikooli (28.04.2015) kui Tartu Kesklinna kooli (13.01.2015) tunnivaatluspäevadel, Tartu õpioskusteemalisel webinaril (reaalajas ülekanne TÜ haridusuuenduskeskuse You Tube'i kanalil 12.01.2015). Kõige tõhusam koostöö hariduselus on kindlasti kolleegide vaheline kogemuste vahetamine. Igakuiselt töörühmaga kokku saades on arutluse all erinevad õppimist toetava hindamise aspektid, tutvustatakse tegevusi, kasutatud meetodeid, jagatakse kogemusi ja praktilisi võtteid. Juhtkond peab tähtsaks, et õpetajad ise kogevad koolitustel tänapäevast õppimist ja õpetamist.

Õppimist toetav hindamine ei ole piisavalt efektiivne, kui see toimub kooli vaid mõnes üksikus klassiruumis, töörühm tegeleb õppimist toetava hindamise põhimõtete tutvustamisega nii kolleegidele kui lastevanematele. Kooli juhtkonna toetusel tegeletakse ka õppekava arendustööga ning selle tulemusena jõuab kooli õppekavva oluline punkt õppimist toetavast hindamisest. Õpetajaid tunnustatakse õhinapõhise õpetamise eest (tagasiside tunnivaatluste ja rahuloluküsitluste põhjal).

Juhtkond toetab väljaspool kooli ruume toimuvat õpet (nt kooliõues, looduses, muuseumides, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses keskkonnas, et õpetamispraktikad ja õppetegevus muutuks tänapäevasemaks.

Parendustegevus: õppimist toetava hindamise põhimõtete rakendumine koolis. Õpikogukonna õpetajad edastavad saadud teadmisi ka teistele õpetajatele. Nad koostavad selle õppeaasta lõpuks õppimist toetava hindamise metoodilise materjali, mis on abiks ja annab ideid kolleegidele õppimist toetava hindamise rakendamisel õppetöös.

Aspekt 3. Kooli personal on professionaalne ja arengule orienteeritud, tegeletakse eneserefleksiooniga, osaletakse aktiivselt koolitustel ja õpikogukondades.

Koolis loodud organisatsioonistruktuur on hetkel, arvestades võimalusi, küllaltki optimaalne. Kõik olemasolevad ametikohad on täidetud. Pedagoogide vanuseline struktuur on organisatsiooni arengu seisukohalt jätkusuutlik. Enamus pedagooge on kogemustega ja parimas loomeeas. Iga aastaga on parandatud pedagoogide vanuselist struktuuri. Lisandunud on noori õpetajaid. Koostöös kooli pidajaga on loodud tingimused, et kool on kvalifitseeritud spetsialistide jaoks atraktiivne tööandja. Kõik õpetajad vastavad kvalifikatsiooni nõuetele, 3 õpetajat on õpetajad-metoodikud ja 4 õpetajat on saanud Järvamaa Aasta Õpetaja tiitli. Kaks õpetajat sooritasid Õpetajate Liidu ja Kutsekoja eksami õpetaja professionaalse arengu toetamiseks ja tõstsid seeläbi oma kutsekvalifikatsiooni. Koolis töötab personal, kes oma tegevustes lähtub alati lapse arenguvajadustest, on loov ja asjatundlik. Personali arendamise vajaduse määratlemise aluseks on erinevad analüüsid (sisehindamine, õppeaasta kokkuvõtte, töötajate personaalsed analüüsid jms), mis väljenduvad nii kooli kui organisatsiooni ja töötajate personaalsete arengueesmärkidena. Kolleeg-kolleegile meetodil õppimine on toimunud organisatsioonisiselt järgmistes vormides: kolleegide tundide külastamine, koolitustest ja tundide külastamisest lühikokkuvõtete tegemine kolleegidele sisekoolituse raames. Il veerandil on oma kooli õpetajate konverents „Õpetajalt õpetajale“.

- Osaleme Tartu Ülikooli Haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse õpikogukonnaprojektis. Arendame ühiselt õpikogukonnas omavahelist koostööd, hindamise, lõimimise ja teisi professionaalseid oskusi õppekava rakendamiseks. Kogukonna liikmeid toetab Tartu Ülikooli konsultant. Meie õpikogukonna tegevuste hulka on selle aasta jooksul mahtunud igakuised kohtumised. Kevadel 2014 andsid õpilased hinnangu koolielu erinevate aspektidele ja tagasisidet kõigi õpikogukonda kuuluvate aineõpetajate tegevuse kohta. Küsitluse tulemustega tutvunud, sõnastati neist lähtuvalt iseenda professionaalse arengu eesmärgid õppimist toetava hindamise rakendamisel. Tartu koordinaator Katri Lamesoo on külastanud kõigi

kogukonna õpetajate tunde. Õpetajate tunde filmiti ja analüüsi. Näidisanalüüsi koolitunnist viis läbi ekspert Eva Ingerpuu - Rümmel.

- Oleme Tartu Ülikooli füüsikaõpikoja programmi tugikool.
- 2014. aastal valiti kool statistikahariduse uuendamise pilootkooliks. Matemaatikatundides on võimalik uutmoodi õppida statistikat ja tõenäosust. 7. klasside õpilased õpivad statistikat arvutite abil. Haridus- ja teadusministeerium eraldas projektis osalevatele pilootkoolidele vahendid projektijuhile sülearvuti, õpetajatele uute arvutite, projektorite ja interaktiivse tahvli soetamiseks.
- Kooli naiskond osales edukalt „Digipöördes“. Oli võimalus osa saada viis kuud kestvas tasuta koolitus- ja nõustamisprogrammis. Projekti käigus õppisime looma digitaalset õppematerjale. Projekti raames valmistasime ja katsetasime loodud materjale õppetöös läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ II kooliastmele nii õpilastele õppimiseks, õpetajatele õpilaste õpetamiseks kui ka lastevanematele laste abistamiseks selle teema omandamisel. Materjalid avaldati kooli kodulehel. (<http://tpkdigipoore.weebly.com/>)
- Koolijuhtkond on huvitatud õpetajate arvamustest ja hinnangutest koolielu puudutava suhtes. Pedagoogide enesehindamise tulemusena on igal pedagoogil järgnevas aastaks isiklikud arengueesmärgid, mis on arenguevestlusel läbi arutatud ning millest lähtuvalt on planeeritud arengut toetavad tegevused: koolitus, personaalne juhendamine töökohal, enesetäiendamine.
- Koolielu puudutavad alusdokumendid on valminud meeskonnatöona.
- Igal õppeaastal viime läbi rahuloluküsitluse õpetajate, õpilaste ja lastevanematega. Tulemused on muutunud aastast aastasse paremaks. Suhtume rahuloluküsimustike vastustesse täie tõsidusega ja arvestame ettepanekuid koolitöö planeerimisel

Parendustegevused: rahuloluküsitlust tuleb värskendada selliselt, et küsitlusele oleks võimalik paremini vastata; oleme võtnud arvesse ka koolielu puudutavaid ettepanekuid (üleminek trimestrite süsteemile; huviringide info lisamine ekooli nn päevikutena; koolilehe jätkuv avaldamine ka veebivariandina).

VALDKOND: KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED

1. Toimib koostöö koolipere eri osapoolte vahel.
2. Toetatakse lastevanemate õppimist ja kasvamist toetavaid tegevusi ja harjumusi kooliga koostööd teha.
3. Arendatakse tugiõpet, et õpilased ei oleks raskustes õppetöoga.

Aspekt 1. Toimib koostöö koolipere eri osapoolte vahel.

Koolil on võimalik saavutada enda missiooni täitmisel häid tulemusi vaid siis, kui kõikide huvigruppidega on hea koostöö. Kooli missioonist lähtuvalt on

arengukavas määratletud kõik huvigrupid. Initsiatiiv koostöö ülesehitamiseks ja koostööks tuleneb koolilt ning seetõttu tuleb koostöö kõigi huvigruppidega kooli töötajate poolt süstemaatiliselt kavandada.

- Türi Põhikoolil on oma kohaliku kogukonnaga väga hea kontakt. Oleme kogukonna kool. Tihedat koostööd teeme Türi Kultuurikeskusega. Osaleme kultuurikeskuse poolt pakutud üritustel, ringide töös ja samas on kultuurikeskus ulatanud meile abikäe, kui vajame ruume või tehnikat jne. Naabruses asuva muusikakooliga on aktiivne koostöö – õpilased esinevad meie kooli üritustel, aktustel jne. Tihedalt oleme seotud raamatukoguga, kust saavad abi õppetöoks nii õpetajad kui ka õpilased, koos korraldatakse ka huvitavaid tunde. Väga hea kontakt on meil pensionäridega – meie lapsed esinevad nende klubi „Ehavalgus“ üritustel ja 1. septembril on teinud nemad meie esimesse klassi astujatele kingitused (pinalid, sussikotid). Erinevate ettevõtete ja asutustega oleme tihedalt seotud oma lastevanemate kaudu – vanemad käivad tundides tutvustamas oma tööd, külastame ettevõtluapäeval asutusi. Päästeamet ja politsei on meie kooli ühed head kaaslased, kelle abile võib alati loota ja kes käivad koolis tihti tunde läbi viimas. Ujula on heaks koostööpartneriks, 2.-3. klassi õpilased saavad nädalas ühe ujumisetunni.
- 2015/2016. õppeaastal on Türi vald nn koolirahu-vald. Kandideerisime koolirahu konkursil, kuna meie vallas on 5 põhikooli, nägime võimalust koolirahu egiidi all teha senisest enam koostööd koolide vahel, ikka silmas pidades koolis õpetatavaid väärtusi.
- Meeldiv on koostöö lasteaedadega. Saame kokku kaks korda aastas, et anda tagasisidet laste kohta, kes kooli tulid ja teist korda käivad järgmise aasta 1. klasside õpetajad lasteaias tutvumas lastega, kellel on koolitee ees. Ümarlauas tutvustab õppealajuhataja lapse arengu jälgimise meetodikat, logopeedilt saavad õpetajad näpunäiteid hariduslike erivajadustega laste kohta. Samuti käivad lasteaialapsed oma rühmaga koolimajas külas.
- Huvigruppide kaasamiseks on rakendatud lapsevanematega mitmeid tegevusi ja koostöövorme: kooli ja klassi lastevanemate koosolekud, arenguestlused, õpilaste ja vanemate ühisüritused (isadepäev perepäevana, keskustepäevad I kooliastmes, talgud kooliümbruse korrastamiseks jms). Kui laps tajub õpetajate ja lapsevanemate koostööd, on õppimine tulemuslikum. Meie kooli näitel on olnud väga tõhusad nt terviseteemalised loengud lapsevanem-koolitaja poolt (seksuaaltervis, hügieen).
- Koostöö maakondliku noorsoopolitseiga on muutunud tihedamaks. Kooliaasta alguses peavad politseinikud loenguid I kooliastmele “Turvaline koolitee”. III kooliastme jaoks on populaarsed õigusloengud nii seadustest, õigusest kui kohustustest.
- Õppijate karjäärinõustamiseks, kutsealase õppe jätkamiseks ja tööeluks ettevalmistamiseks on kool teinud koostööd Kesk-Eesti noorsootöökeskusega, Järvamaa Kutsehariduskeskusega, maakonna

ettevõtetega ja Rajaleidja spetsialistidega. 8.klassidele toimub eelkutsseõpe Järvamaa Kutsehariduskeskuses.

- Tõhus on koostöö Türi valla koolidega. Sõidame olümpiaadidele ja konkurssidele ühise sõiduvahendiga. Osaleme Türi Ühisgümnaasiumi poolt korraldatavas humanitaariaõpikojas.

Aspekt 2. Toetatakse lastevanemate õppimist ja kasvamist toetavaid tegevusi ja harjumusi kooliga koostööd teha.

- Kolmas aasta on koolis käimas oma kooli projekt „Lastevanemate kool „Õpime koos““. Oleme arutlenud, kuidas toime tulla õpilase põneva eaga, kui lapsest saab vastuoluliselt käituv teismeline. Psühholoog andis nõu, kuidas lapsega häid suhteid säilitada ja samas piire seada, "ei" öelda ja anda lapsele tagasisidet tema mittesoovitava käitumise kohta. Kuulasime toitumisnõustaja-toidutehnoloog soovitusi, kuidas tervislikult toituda ja teha õigeid valikuid. Noorsoopolitseinik rääkis laste, lastevanemate ja kooli õigustest ja kohustustest, samuti tutvustas enim levinud sõltuvusaineid ning kuidas nende tarvitajaid märgata ja mida siis teha. Kuulasime loengut teemal „Kooli ja kodu koostöö käitumisprobleemide korral“ jne. Õpime koos – nii õpetaja kui lapsevanem ja saame teadlikumaks, suuname positiivselt meie laste käekäiku. Mõtleme ja tegutseme üksteist toetavate partneritena. Oleme arutlenud ohtudest internetis, ohumärkide äratundmisest ja kuidas lapsi aidata. Püüdsime leida vastust küsimusele, mis teeb inimese õnnelikuks ja kas õnnetunnet on võimalik teadlikult suurendada. Rääkisime kooli lõpetamisest ja edasiõppimise võimalustest. Hea kool on kolmnurk, mille tippudeks on õpilane, õpetaja ja lapsevanem, sees aga koostöö ja hoolivus. Me püüdleme sinnapoole. (<http://www.tyripk.ee/index.php/info-lastevanemale/lastevanemate-kool>)
- Isadepäeva paiku toimub koolis perepäev (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/1293-perepaev-pildid>) (<http://www.tyripk.ee/index.php/galerii/974-perepaev-2013-pildid>) .
- Sel õppeaastal toimus hoolekogu ettepanekul lahtiste uste päev. Lastevanematel oli võimalus külastada ainetunde ja vestelda kooli juhtkonnaga. Tagasiside oli positiivne. Ettevõtmist kajastati ka ajalehes „Järva Teataja“.

Aspekt 3. Arendatakse tugiõpet, et õpilased ei oleks raskustes õppetöoga.

Türi Põhikool on püüdnud märgata õpilaste erivajadusi ning toetada kõiki õpilasi individuaalselt. Selleks on koolitatud koolipersonali. 2012/2013. õppeaastal läbiti meeskonnakoolitus teemal “Hariduslike erivajadustega laste toetamisene koolis”, mille tulemusena koostati dokument “Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted” (<http://www.tyripk.ee/index.php/oppetoo/opiabi>)

ning töötati välja tugisüsteem õpilastele. Käesoleva aasta jaanuaris lõppes 160tunnine eripedagoogika koolitus, mille läbis täismahus 24 õpetajat. Käeoleval õppeaastal osaleb Türi Põhikool projektis „Laps turvalises haridussüsteemis: kaasamine ja sekkumine kõigi laste huvides“.

- Türi Põhikoolis on olemas kõik tugispetsialistid: psühholoog, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, logopeed, HEV koordinaator. Lisaks on olemas abiõpetajad, tugiisik ning õpiabiõpetajad. Tugispetsialistide vahel toimub pidev koostöö.
- Igal õpetajal on kaks korda nädalas konsultatsioonitund, mille ajal saavad õpilased neile vajalike teemade kohta abi. Teemasid on võimalik ette või järele õppida, vastavalt õpilase vajadustele. Vajadusel määratakse õpilasele õppenõustamiskomisjoni otsusega kohustuslik konsultatsioon ühes või mitmes õppeaines.
- Õpilasele, kellel on veerandi hinne puudulik, määratakse kohustuslik konsultatsioon vastavas õppeaines. Kohustuslikus konsultatsioonis on õpilasel võimalik õppida teemasid järele ja ka ette.
- Õpetaja koostab õpiraskusega või pikemat aega puudunud õpilasele vajadusel individuaalse õppekava / individuaalsed õppeülesanded ühes või mitmes õppeaines lühemaks või pikemaks perioodiks.
- Õpiabitunnid on toeks õpiraskustega õpilastele. Õpiabitunnid toimuvad eesti keeles ja matemaatikas. Tundides arendatakse õpilase mälu, taju, tähelepanu ja mõtlemist läbi erinevate ülesannete. Õpiabitunnid toimuvad väikestes gruppides (maksimaalselt 6 õpilast) ja õpetajal on võimalik õpilastega tegeleda individuaalselt, neid rohkem abistada ja toetada.
- Koolis on koosõppeklass. Koosõppeklassis õpetab eripedagoogilise haridusega õpetaja. Selles klassiruumis saavad käia õpilased, kellel on vaja mingis õppeaines individuaalselt õppida.
- Alates 7. klassist toimub matemaatika õppimine tasemegruppides. Tasemegruppidesse jaotatakse aastahinnete, tasemetööde hinnete ning õpetaja soovitusel.
- Järelevastamise plaan koostatakse õpilase abistamiseks tema õppevõlgnevuste kõrvaldamisel ja õpitulemuste parandamisel või õpilasele, kes on koolist pikalt puudunud või kellel on edasijõudmine mitmetes õppeainetes puudulik.

LISA 1 TÜRI PÕHIKOOLI TÖÖMAAILM

Sissejuhatus

Türi Põhikooli Töömaailma eesmärgiks on tutvustada lastele erinevaid ameteid ja oskusi.

Väga tähtsat rolli mängib lapse tulevases toimetulekus õige elukutse valik. Elukutse valik sõltub mitmetest asjaoludest- lapse eelistustest, pakutavatest võimalustest ja motivatsioonist oma töökarjääri planeerimisel.

Miks on vaja juba varajasesst east alates rääkida oma tööelu planeerimisest? Kool on koht, kus kujundatakse lapse maailmapilti ja toetatakse lapse igakülgset arengut. Lisaks formaalsele haridusele, tuleb pakkuda ka mitteformaalset haridust, mis suurendab lapse toimetulekuvõimet tulevases täiskasvanueas. Üha enam rõhutatakse, et laps peaks teadma põhikooli lõpus, millised on tema edasised karjäärivalikud. Ehk kas tehakse valikud kutseõppe suunas või soovitakse jätkata õpinguid gümnaasiumiastmes, mis tähendab motiveeritust omandada kõrgharidus. Põhikooli lõpus peaks olema kujunenud lapsel arusaam töömaailmast ja selle erinevatest võimalustest.

Järjepidev kõiki kooliastmeid läbiv töömaailma tutvustus, loob süsteemise lähenemise karjääriplaneerimisele. Laste teadlikkuse tõstmise eesootavast täiskasvanueast läbi erinevate ametite tutvustamise, suurendab laste toimetulekuvõimet ja arusaama töö ning toimetuleku seostest.

Õppekäiku ettevalmistavad tegevused

Eelnevalt arutletakse lastega tunnis erinevate ametite tähenduse üle ühiskonnas. Miks on kõik ametid võrdselt tähtsad ja mis roll on lapsel endal elukutse valikul. Millist rolli üldiselt ühiskonnas kannab ettevõtja.

Õppekäigud ettevõttesse planeeritakse koostöös kooli ja ettevõttega. Selgitatakse välja ettevõtte tegevusvaldkond, roll ühiskonnas / kogukonnas, uuritakse selle tootmis-/ tegevusharu arengut läbi erinevate etappide.

Tagasiside ja saadud teadmiste kinnitamine

Peale õppekäiku täidavad lapsed tagasiside lehed, kus kirjeldavad ettevõttes omandatud teadmisi ja kogemusi. Üheskoos viiakse läbi arutelud, kus vastatakse põhilistele küsimustele:

- Miks on külastatud ettevõtte toodang/ teenus oluline?
- Kas on selle ettevõtte toodangu tarbijad?
- Mis oleks teisiti kui seda ettevõtet ei oleks?
- Kas kujutate ette enda tulevikku mõne ametimehena selles ettevõttes?

Põhjenda vastust.

- Millistesse õpeasutustesse peaksid siis õppima asuma?
- Milliste ainete õppimisele peaksid suuremat rõhku panema, et edasises elus selles valdkonnas edukalt töötada?
- Kui oleksid ise selle ettevõtte juht, mida teeksid teisiti?
- Kas tahaksid olla sellise ettevõtte omanik?

I KLASS	Loomaarst Müüja	Türi Kaubamaja	
II KLASS	Tuletõrjuja Kokk	Türi Päästeamet Türi söökla või Põhikooli söökla	
III KLASS	Politsei Hobusetalitaja, lüpsja	Türi Politseijaoskond Järvamaa Kutsehariduskeskus, Särevere	

IV KLASS	Fotograaf Lasteaiaõpetaja	Kuma Kesklinna lasteaed
V KLASS	Kunstnik, direktor Apteeker	Türi Kultuurikeskus Türi apteek
VI KLASS	Autoremondilukksepp Maniköörija, kosmeetik	Autotuba OÜ Lai 10 Türi Ilutuba Viljandi 13
VII KLASS	Õpetaja Kaitseväelane	Türi koolid Kaitseliidu Järvamaa malev- V-Pärnu t
VIII KLASS	Martsipani valmistaja Turvatöötaja	OÜ Kuldkäpp- Türi- Alliku Turvafirma G4S
IX KLASS	Ettevõtja Riigikogulane, poliitik	KÜ Kujundus Kaia Iva, riigikogu külastus

LISA 2

TÜRI PÕHIKOOLI ÕPPEKÄIKUDE PROGRAMMID

Klass	Marsruut	Eesmärk ja seos õppekavaga
I klassid	Väätsa Prügila - Kurgja Talurahvamuuseumi programm "Talulapse tegemised"	Prügilas tutvutakse jäätmekäitluse ja prügi sorteerimisega, Kurgjal tutvutakse taluloomadega, meisterdatakse talulaste mänguasju ja räägitakse talujuttu. Harjutatakse keskkonnasõbralikku käitumist, prügi sorteerimist (piknik) ja ümbruse teadlikku vaatlemist
II klassid	Elistvere Loomapark, Palamuse loodusmatk	Tutvumine erinevate metsloomade eluviisidega. Palamuse loodus- ja kultuurilugu. Külastatakse erinevaid looduskooslusi ja kultuurilisi paiku.
III klassid	Aegviidu Looduskeskus	Retk Aegviidu metsades koos töölehe täitmise „Söödavad ja mürgised taimed“ ning mängude ja uurimuste sooritamise. Lõke, piknik taimetee ja võileibadega. Kokkuvõtted retkest ja sooritatud ülesannetest. Prügi sorteerimine, looduses käitumine.
IV klassid	Lahemaa ja Sagadi Looduskool "Mets meie meelte läbi".	Tegevused pargis, metsamuuseumis ja looduskoolis. Metsaelustikuga tutvumine, töölehtede täitmine, kõigi meelte rakendamine. Piknik, mille lõpus praktiline

		ülesanne "Kuidas peaksin prügi sorteerima?"
V klassid	Kanuumatk Soomaal	Riisa õpperada läbi raba ja metsade, näha saab laugastikku. Soomaa imetajatest ja haruldastest linnuliikidest. Kuidas hoida sellist maastikku ja looduslikku kooslust?
VI klassid	Erastvere looduskeskus "Metsa eluring koos metsamehe tööringiga- Uhtjärve Ürgorg	Tutvumine metsa kui koosluse ja selle elustikuga, metsatööd. metsahoid. Praktiliste ülesannete täitmine. Maanteemuuseumis keskkonnateemaline programm "Roheline tee". Uhtjärve Ürgoru Nõiariik –ekskursioonkoos giidiga
VII klassid	Ida- Virumaa (Purtse, Ontika, Valaste, Toila, Kauksi)	Kahepäevane õppekäik . Puritse linnus, Puritse jõe reostusest põlevkivitööstuse tegevuse tagajärjel. Kiviõli tuhamäed - Kirde-Eesti omapära, samuti ka tehaste ja elektrijaamade korstnad. Kohtla Kaevanduspark värske ekspositsiooniga. Tutvumine kaevandamise tehnoloogiaga, kaasnevate keskkonnakahjustustega, kaevuri tööga. Ontika paekallas - 2-kilomeetrine matkarada. Valaste, eesti kõrgeim juga. Toila-Oru park, eesti suurim. lisaku vaatetom - vaade põlevkivi - kaevandustele, tuhamägedele, rabadele ja Peipsi järvele. Kauksi looduskeskus, programm "Mets kui kooslus", metsa istutamine. Mustvee, Laiuse.
VIII klassid	Emajõe-Suursoo looduskeskus ja selle ümbrus	Kahepäevane parvematk. Tutvutakse aladega, kus inimasustus praktiliselt puudub. Looduslikud märjad elupaigad loomadele-lindudele ja kasvukohad haruldastele taimedele. Eesti suurim deltasoostik. Matk Emajõe õpperajal, kuulatakse loodushääli
IX klassid	Vargamäe, Simisalu	Loodusprogramm "Räätsadega rappa": mis on soolraba, älved, laukad.

LISA 3

KOOLISÜNDMUSTE KAUDU ARENDATAVAD ÜLDPÄDEVUSED, ÕPETATAVAD VÄÄRTUSED

KOOLISÜNDMUSTE KAUDU ARENDATAVAD ÜLDPÄDEVUSED, ÕPETATAVAD VÄÄRTUSED	saab end kultuuriliselt harida, midagi uut teada	kasvab kodanikualgatus	osaleja saab enda kohta midagi uut teada	omandab õpioskusi - uusi meetodeid, kuidas paremini õppida	õpib erinevaid suhtlusolukordi lahendama, suhtluspraktika, õpib meeskonnatööd	areneb matemaatika-, loodusteaduslik ja tehno loogiapädevus	ettevõtlikkuspädevus - sünnib uusi algatusi	digipädevus - õpitakse uusi tehno loogilisi vahendeid kasutama	tervislikud eluviisid, keheline aktiivsus, sportimistegevused	muud ürituse lisaväärtused (oma kooli tunde loomine, vms)
Madisepäevajooks	jah	jah			jah				jah	jah
Õpetajate päeva tähistamine	jah		jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah
Spordipäev	jah	jah	jah	jah	jah				jah	jah
Klassidevaheline mälumäng	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah
Filmikonkurss Ferdinand	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Isadepäeva tähistamine (perepäev)	jah	jah	jah		jah				jah	jah
Matemaatika nädal	jah		jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah
Vaimukas viisik	jah		jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah
Öökulliakadeemia	jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah		jah
Ettevõtlushpäev	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah			jah
4.-5.kl rahvastepalli võistlused			jah	jah	jah				jah	jah
Jõululaat	jah	jah	jah		jah		jah			jah
Jõulukontsert	jah	jah			jah					jah
Jõulupeod	jah	jah	jah		jah		jah	jah		jah

Viieliste väljasõit juhtkonnaga	jah		jah		jah	jah				jah
Konverents „Õpetajalt õpetajale“	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah		jah
Oma kooli nädal	jah	jah	jah	jah	jah		jah		jah	jah
Liikumispidu	jah	jah	jah	jah	jah		jah		jah	jah
Aabitsapidu			jah	jah	jah					jah
Vastlapäev	jah	jah			jah		jah		jah	jah
Sõbrapäeva tähistamine	jah	jah	jah							jah
EV aastapäeva kontsert-aktus	jah	jah			jah					jah
Kaunite kunstide nädal	jah		jah	jah	jah					
Kooli lauljate konkurss			jah				jah			jah
Loodusainete nädal	jah		jah	jah	jah	jah		jah	jah	jah
Tunnustusüritus „Õiesadu“	jah		jah		jah			jah		jah
„Kaitse end ja aita teist“ 6. kl	jah	jah	jah	jah	jah		jah		jah	jah
Kevadkontsert	jah		jah							jah
Viimane koolikell - tutipidu		jah	jah							jah
Õuesõppepäev	jah		jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Algklasside spordipäev „Tahan liikuda, mängida, teada“	jah	jah	jah	jah	jah				jah	jah
TASKA - taaskasutusnädal	jah	jah	jah		jah		jah			jah